

МОЗ України
Запорізький державний медико-
фармацевтичний університет

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням Вченої Ради
Запорізького державного
медико-фармацевтичного університету
протокол № 5 від 24.12.2024 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про проведення практики
здобувачів вищої освіти
медичних факультетів
Запорізького державного
медико-фармацевтичного
університету

Введено в дію наказом ректора
Запорізького державного
медико-фармацевтичного університету
№ 447 від 25.12.2024 р.

Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету (далі – Положення) розроблене на виконання ст. 51 Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 року, на підставі Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93, відповідно до Інструкції про виробничу практику студентів медичного, лікувального, педіатричного, медико-профілактичного, стоматологічного і фармацевтичного факультетів медичних і фармацевтичного вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації від 03.10.1995р. № 179, листів Міністерства освіти і науки України від 07.02.09 р. № 1/9-93 «Про практичну підготовку студентів», Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 222 Медицина (наказ Міністерства освіти і науки України від 08.11.2021 р. № 1197), Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 221 Стоматологія (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.06.2019 р. № 879), Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 224 Технології медичної діагностики та лікування (наказ Міністерства освіти і науки України від 29.10.2024 р. № 1545), Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 228 Педіатрія (наказ Міністерства освіти і науки України від 29.10.2024 р. № 1546) та освітньо-професійних програм за спеціальностями.

Професійна практична компетентність – це право власника кваліфікації на практичну діяльність і отримання відповідного професійного статусу та означає:

- володіння професійною діяльністю на достатньо високому рівні;
- користування прийомами професійного спілкування та усвідомлення соціальної відповідальності за результати своєї роботи;
- готовність до професійного зростання та позитивне ставлення до майбутньої професійної діяльності.

Протягом навчання практичні фахові компетентності студентів зростають через засвоєння теоретичних знань, оволодіння різними практичними методами роботи, прояв професійної критичності мислення.

Завдання Запорізького державного медико-фармацевтичного університету (далі – ЗДМФУ, Університет) щодо організації практичної підготовки здобувачів вищої освіти полягає у:

- впровадженні в навчальний процес нових систем практичної підготовки студентів;
- формуванні системи зв'язків між Університетом і роботодавцями для забезпечення набуття студентами професійних навичок під час проходження практик;
- розробленні й запровадженні системи ранньої адаптації випускників на первинних посадах;
- підвищенні конкурентоспроможності Університету на ринку освітніх послуг.

1. Загальні положення

- 1.1 Практика здобувачів вищої освіти ЗДМФУ є невід'ємною складовою підготовки фахівців з вищою освітою і стандартів вищої освіти. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь за відповідною спеціальністю.
- 1.2 Метою практики є формування та розвиток у здобувачів вищої освіти професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах здійснення професійної діяльності на базі закладів охорони здоров'я та фармацевтичних підприємств, оволодіння сучасними методами, формами організації праці, знаряддями праці в галузі їх майбутньої спеціальності.
- 1.3 Практична підготовка – обов'язковий компонент освітньо-професійних програм, спрямований на набуття здобувачем вищої освіти загальних та фахових компетентностей, який передбачає:
 - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, здатність працювати в команді та інші;
 - здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких та мультидисциплінарних контекстах, здатність виконувати медичні маніпуляції з урахуванням вікових анатомо-фізіологічних особливостей, здатність визначати необхідний перелік лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результати та інші.
- 1.4. Види та обсяги практик визначаються в освітньо-професійній програмі, відображаються в навчальних планах освітньо-професійних програм і графіках освітнього процесу. Тривалість практики, що передбачена в освітньо-професійній програмі, може бути збільшена за рахунок вибіркової частини освітньої програми.
- 1.5 Зміст практики визначається її програмою та представлено у робочій програмі з відповідної освітньої компоненти.
- 1.6 Місцями проведення практики можуть бути державні, комунальні та приватні заклади охорони здоров'я України, з якими укладені договори, за умов

забезпечення ними виконання у повному обсязі навчальних планів і робочих програм з практики. У будь-якому випадку бази практики повинні мати у своєму складі фахівців, які виконують роботи відповідно до профілю підготовки здобувача вищої освіти ЗДМФУ.

1.7 Практична підготовка здійснюється під організаційно-методичним керівництвом викладачів кафедр Університету за направленнями та фахівців від бази практики.

1.8 Заходи, пов'язані з організацією практики, визначаються наказом ректора Університету.

1.9. З урахуванням особливостей воєнного періоду та інших незалежних від університету та здобувачів освіти обставин та з метою забезпечення відпрацювання практичних навичок у встановленому обсязі враховувати як практичну підготовку проведення та участь у заходах на основі сучасних освітніх технологій, зокрема – на базі міжкафедрального тренінгового центру та його підрозділів. Даний пункт застосовувати для всіх курсів, спеціальностей, ОП.

2. Види і зміст практики

2.1 Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при отриманні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до різних рівнів вищої освіти: бакалавра, магістра.

2.2 Види, обсяги та терміни проведення практичної підготовки визначаються освітньою програмою, що відображається в навчальних планах і графіку навчального процесу.

2.3 Зміст практичної підготовки визначається відповідними робочими програмами.

2.4 Робочі програми практичної підготовки розробляються кафедрами, розглядаються цикловими методичними комісіями ЗДМФУ та затверджуються проректором з науково-педагогічної, навчальної роботи та якості освіти.

2.5 У робочій програмі практики визначаються її мета, завдання, конкретні рекомендації щодо набуття здобувачем умінь, навичок, компетентностей, види і форми контролю та рівня знань, умінь, навичок, програмні результати навчання, яких студенти мають набути в процесі проходження практичної підготовки.

2.6 Зміст і послідовність робочої програми практичної підготовки повинні відповідати вимогам стандарту вищої освіти, освітньої програми, які передбачають:

- перелік навичок, умінь, знань, компетентностей, які мають засвоїти здобувачі під час практики;
- рекомендації щодо видів форм перевірки рівня оволодіння навичками, уміннями, знаннями, компетентностями;
- форми звіту здобувачів про проходження практики.

2.7 Залежно від конкретної спеціальності та освітньо-професійної програми основними видами практики можуть бути:

- навчальна (ознайомлювальна для придбання первинних професійних умінь та навичок);
- виробнича;
- переддипломна.

- 2.8 Завданням навчальної практики є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі специфікою майбутньої професійної діяльності, отримання первинних професійних умінь і навичок із загально-професійних та спеціальних дисциплін.
- 2.9 Метою виробничої практики є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих здобувачем вищої освіти в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, практичних навичок, відпрацювання безпосередньо в закладах охорони здоров'я та фармацевтичних закладах вмінь і навичок зі спеціальності.
- 2.10 Переддипломна практика здобувачів вищої освіти є завершальним етапом навчання і проводиться на випускному курсі з метою узагальнення і вдосконалення здобутих ними знань, практичних умінь та навичок, оволодіння медичним досвідом та готовності їх до самостійної професійної діяльності.
- 2.11 Кафедри, відповідальні за проведення практики, повинні розробляти, окрім робочих програм практики, інші навчально-методичні документи, які сприятимуть досягненню високої якості проведення практики для здобувачів вищої освіти.
- 2.12 Здобувачі вищої освіти, які працюють за фахом майбутньої спеціальності, можуть проходити виробничу практику за основним місцем роботи, за умов надання відповідної довідки.

3. Базы практики

- 3.1 Практика здобувачів вищої освіти Університету проводиться на базах, які забезпечують виконання програми для відповідних освітньо-професійних програм.
- 3.2 Навчальна практика може проводитись на клінічній базі та навчальних лабораторіях відповідних кафедр.
- 3.3 Базами практики можуть бути заклади охорони здоров'я, приватні клініки тощо, які мають відповідну матеріально-технічну базу, та на умовах укладення відповідного договору між базою практики та ЗДМФУ.
- 3.4 Для іноземних здобувачів вищої освіти бази практики передбачаються у відповідному контракті чи договорі щодо підготовки фахівця.
Іноземні здобувачі вищої освіти мають право проходити виробничу практику за місцем свого постійного проживання у разі надання письмової згоди приймаючої сторони не пізніше, ніж за 30 днів до початку виробничої практики з обов'язковим наданням звітної документації про її результати за 5 днів до початку наступного семестру.
- 3.5 Студенти можуть самостійно, за погодженням із деканом, обирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання (за домовленістю між університетом та закладом охорони здоров'я).
- 3.6 Керівники баз практики зобов'язані забезпечити створення належних умов для проходження практики студентами, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії, відповідно до чинного законодавства.

4. Порядок організації і керівництво практикою

- 4.1 Навчально-методичне керівництво і контроль за виконанням програми практики забезпечують відповідні кафедри, деканати. Відповідальність за достовірність інформації та складання додатка до проекту наказу на практику студентів Університету несе заступник декана факультету. Загальну

організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює відповідальний за проведення виробничої практики, який за рішенням ректора Університету підпорядковується проректору з науково-педагогічної, навчальної роботи та якості освіти.

4.2 Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- розробка робочих програм практики для здобувачів вищої освіти, підготовка яких здійснюється за різними напрямками та спеціальностями;
- визначення баз практики;
- призначення відповідальних за практику від відповідної кафедри;
- направлення здобувачів вищої освіти на бази практики;
- підготовка звітної документації за результатами практики.

4.3 Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність здобувачів вищої освіти і осіб, відповідальних за проведення практики на кафедрі, є робоча програма практики. Вона повинна відповідати вимогам освітньо-професійної програми, професійних стандартів, враховувати останні досягнення науки і практики. Програма практики переглядається та допрацьовується за потребою (мінімально – раз на 3 роки). Розробка та видання робочої програми практики за новими напрямками підготовки здійснюється не пізніше, ніж за семестр до її початку.

4.4 Відповідальний за проведення виробничої практики на медичних факультетах:

- готує проект наказу з організації практики на поточний навчальний рік;
- забезпечує кафедри документацією з питань практики;
- здійснює контроль за наявністю договорів на проходження практики;
- здійснює організацію практики здобувачів освіти відповідно до навчальних планів та графіка навчального процесу;
- бере участь у розробці робочих програм з практичної підготовки в університеті та в затвердженні їх на методичних комісіях університету;
- разом з відповідальними від кафедр доводить до відома здобувачів освіти програму практики;
- контролює проходження практики здобувачами освіти згідно з графіком проходження практики;
- перед початком практики контролює підготовленість баз практики до прибуття здобувачів освіти;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики – надання здобувачам необхідних документів (направлень, програм, щоденників, календарних планів, індивідуальних завдань, методичних рекомендацій тощо), перелік яких встановлюється із урахуванням специфіки підготовки за певною спеціальністю.
- повідомляє здобувачам освіти про систему звітності з практики, а саме
 - подання письмового звіту у вигляді щоденника практики.
 - аналізує результати практичної підготовки та готує щорічну підсумкову довідку про її проведення;
 - розробляє й своєчасно оновлює зразки документального оформлення

результатів проходження практики.

4.5 До керівництва практикою здобувачів освіти залучаються керівники від профільних кафедр університету та безпосередні керівники від баз практики.

4.6 Робочі програми практики складають відповідно до навчальних планів, в них визначають перелік практичних навичок для здобувачів освіти, програмні результати навчання.

4.7 Керівник від кафедри університету:

- контролює перед початком практики підготовленість баз практики та прибуття здобувачів освіти, проведення відповідних заходів;
- проводить інструктаж здобувачів освіти з охорони праці і техніки безпеки, контролює їх дотримання;
- забезпечує безпосереднє керівництво практикою здобувачів освіти на робочих місцях;
- забезпечує необхідні умови на кожному робочому місці для оволодіння здобувачами освіти навичками, уміннями, знаннями відповідно до програм практики;
- веде облік присутності здобувачів освіти на робочих місцях під час практики;
- контролює виконання здобувачами освіти правил внутрішнього розпорядку;
- доповідає відповідальному за практичну підготовку в університеті про всі порушення здобувачами освіти правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки, невиконання програми;
- до початку практики повідомляє здобувачам освіти про систему звітності з практики, а саме: подання письмового звіту – щоденника практики зі звітом про проведені та засвоєні практичні навички, завіреного печатками лікувальної установи;
- перевіряє звітну документацію здобувачів освіти після завершення практики та у складі комісії приймає підсумковий контроль з практики, що є підсумковою оцінкою з виробничої практики здобувача освіти;
- спостерігає за практичною діяльністю студентів-практикантів, визначає рівень підготовки до професійної діяльності, диференційовано підходить до завдань, які повинен виконати здобувач-практикант;
- подає у деканат звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики здобувачів освіти.

4.8 Керівники практики від кафедр університету за спеціальностями призначаються наказом ректора на кожную базу практик серед досвідчених викладачів кафедр, які безпосередньо беруть участь у навчальному процесі з дисциплін, з яких проводиться практика.

Тривалість роботи керівника практики визначається навчальним планом і не повинна перевищувати 6 годин на день (без урахування вихідних та святкових днів). Кількість годин керівництва враховується при складанні педагогічного навантаження викладача.

4.9 Загальний керівник від бази практики призначається наказом керівника закладу охорони здоров'я, який є базою практики.

4.10 Загальний керівник від бази практики разом з керівником від

університету доводить до відома здобувачів освіти програму практики, організовує і контролює її відповідність програмі і затвердженим графікам проведення практики;

- проводить інструктаж здобувачів освіти з охорони праці і техніки безпеки, контролює їх дотримання;

- спільно з керівником практики університету організовує переміщення здобувачів освіти на робочих місцях;

- звітує перед керівником медичного закладу про хід і підсумки проходження практики здобувачів освіти.

4.11 Безпосередній керівник практики здобувачів освіти на базі:

- забезпечує безпосереднє керівництво практикою здобувачів освіти на робочих місцях;

- забезпечує необхідні умови на кожному робочому місці для оволодіння здобувачами освіти навичками, вміннями, знаннями відповідно до програми практики;

- контролює дотримання здобувачами освіти правил внутрішнього трудового розпорядку, техніки безпеки, виконання програми практики;

- веде облік присутності студентів на робочих місцях під час практики;

- дає об'єктивні характеристики виробничої діяльності кожного студента під час практики.

5. Обов'язки здобувачів при проходженні практики

5.1 Здобувачі вищої освіти під час проходження практики зобов'язані:

- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені робочою програмою практики та вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього трудового розпорядку;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звітну документацію у вигляді щоденника практики та скласти контрольний захід з практики.

6. Підведення підсумків практики

6.1 Після закінчення терміну проходження практики здобувачі вищої освіти

звітують про виконання програми практики.

6.2 Форма звітності здобувача вищої освіти за практику – щоденник практики, підписаний безпосередньо керівником від бази практики та керівником від відповідної кафедри. По закінченню практики підписаний щоденник надається керівнику виробничої практики Університету.

6.3 Підсумковою формою контролю з усіх видів практик є підсумковий контроль, проводиться за розкладом Університету (письмово, як правило – тестуванням).

6.4 Оцінка за практику виставляється в заліково-екзаменаційну відомість та індивідуальний навчальний план студента.

6.5 Оцінка з практики враховується під час нарахування стипендії здобувачам вищої освіти як досягнення в освітній діяльності за поточний семестр

та у загальному рейтингу.

6.6 Здобувачу, який не виконав програму практики, може бути надано право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених Університетом.

Здобувач, який отримав незадовільну оцінку по практиці повторно, відраховується з Університету.

6.7 Підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях кафедр, а загальні підсумки практики підводяться на вчених радах факультетів та Університету не менше одного разу протягом навчального року.

7. Прикінцеві положення

7.1 Це Положення вводиться в дію Наказом ректора на підставі рішення Вченої Ради Університету.

7.2 Зміни та доповнення до Положення вносяться Наказом ректора на підставі рішення Вченої Ради Університету.